

Izhaja trikrat na teden - tistih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutraj izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniški izredni prilagoditvi s "Kazipotom" ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 12 K 20 h ali gld. 6-60
pol leta 6 . 60 3-30
šest let 3 . 40 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v "Goriški Tiskarni" A. Gabrčček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. večer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

"PRIMOREC" izhaja neodvisno od "Soče" vsak petek in stane vsa leta 3 K 20 h ali gld. 1-60.

"Soča" in "Primorec" se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz, v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

"Gor. Tiskarna" A. Gabrčček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglaš in poslanice
se računajo po pet- vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru.
Naročnino in oglaš je plačati loco Gorica.

"Goriška Tiskarna" A. Gabrčček tiska in zalaga razen "Soče" in "Primorca" še "Slovensko knjičnico", katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 8 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglaš v "Slov. knjičnici" se računja po 20 kr. pet- vrstici.

Užitninske davščine

nam v korist in ne v škodo!

V dopolnilo dosedanjih treh člankov nam je dostaviti se nekoliko mislij in dejstev, ki jasno govoré za "Sočino" stališče in proti "Gorici", katere vidi v tej akciji strankarske koristi....

Zadnji smo omenili združbo krčmarjev kanalskega okraja, ki je sama prevzela užitninske naklade, pa se potem pobotala z g. Gorupom, ker jej ni kazalo, pobirati jih v svoji upravi. Krčmarji so zadovoljni z olajšavami, katere jim dovoljuje g. Gorup, in se dalje prav nič ne brigajo, ali in koliko ima on pri tem dobička.

V ajdovskem okraju pa imajo užitninsko društvo, v katerem so združeni vsi krčmarji. To društvo je tudi prevzelo naklade svojega okraja in jih tudi samo pobira. — To je pač najboljši dokaz, da ni resnično, kar je trdila "Gorica", češ, da ni mogoče združiti krčmarjev v užitninske zadrage. Kanalski in ajdovski okraj sta pač neoporečna dokaza, da "Soča" govori istino, "Gorica" pa — slepari! Kar je mogoče v teh dveh okrajih, je mogoče tudi v vseh drugih.

Ker smo že pri tem, naj povemo še, da so imeli tudi v Tolminu svoje užitninsko društvo, ki je te davščine sprejelo in tudi pobiralo v svoji upravi. Toda špekulacija se ni sponesla in konec je pokazal prav znatno zgubo. Če se prav spominjamo, se je bavil celo deželni zbor prav letos s to zgubo, katero je društvu — odpisal. Vidi se torej, da ni vse zlato, kar se svetli, marveč da treba velike previdnosti.

Ta prilika podaja našim gg. gostilničarjem in krčmarjem v celi deželi najlepši dokaz, kolike praktične veljave bi bile krčmarske zadrage v celi deželi. V kratkem priobčimo pravila, vsaj glavne paragrafe o namenu, in jih razložimo, da bo vsakomur jasen prelepi delokrog-takih zadrug v korist krčmarske obrti same. Tu naglašamo le, da te zadrage bi bile prve poklicane, da govore o danih prilikah v imenu ljudstva, posebno tudi gledé na užitninske naklade. Ali jih potem pobirajo v svoji upravi ali se pogodé

z dosedanjim ali katerikoli podjetnikom, je postransko vprašanje, ki je zavisno od dobre volje, od sposobnosti voditeljev in tudi od drugačnih vzrokov, ki se dajo s številkami utemeljiti.

Vsekakor pa je potreba naglasiti, da po dosedanjem načinu, ali potem, ko prevzamejo vse vkup krčmarske zadrage, ima naše ljudstvo dobiček od užitnine, katerega bi pa ne imelo tedaj, ako bi tudi tu gospodaril deželni odbor z italijansko večino.

Kdo pa plačuje užitnino? Gotovo ljudje, ki pijejo in jedó! Teh pa je na Goriškem veliko več med Slovenci nego med polentariji, ergo: užitninskega davka plačujemo Slovenci dosti več nego Lahi! — V deželnem zboru in odboru pa gospodujejo Lahi! Kedar treba iz deželnega zbora ali odbora dajati podpor, je za nas Slovence najugodnejša mera takrat, ko dobimo Slovenci toliko kolikor Italijani; navadno pa dobé slednji mnogo več! — Iz dohodkov užitnin v deželni upravi bi imeli torej le Lahi velik dobiček! — Da bi pa dežela na sploh ne imela kdo ve kolikega dobička, ako ne bi huje stiskala krčmarjev in po njih ljudstva, dá, morda celo škodo, smo že govorili! In kakošnim eksperimentom deželnih uradov bi bili izročeni krčmarji na milost in nemilost! Saj deželni urad nima najmanjšega pojma o užitninskih razmerah, ne ve prav nič, koliko donasa ta ali oni okraj; vse to naj bi dognali šele — poskusil! In nekateri krčmarji niso videli nevarnosti, v katero so sami silili s tem, da so dali svoj podpis Pajerjevim odposlancem! Poleg vsega pride še davčni fiskus, ki bo imel povsodi svoj nos vmes! Vedel ho za vsak liter piva, vina itd., kateri je potočil, vsako tele bo v računu, ko mu bo določal — pridobnino in osebno dohodarino!!

Ako pa posežejo vmes krčmarske zadrage, bo ves dobiček res — za nas! Ako ostane ves le v krčmarskih rokah, vprašamo: ali ne bo to dobiček našega ljudstva? Krčmarji bodo lože točili boljše blago po zmernih cenah! Dobicek bodo imeli torej tudi pivci! Tako ostane dobiček v naših rokah! Ne bo treba, loviti vsaki novce od lahonske večine v deželni hiši! — Ko se razmere tam premené Slovincem v korist, bomo pa drugače govorili!

Dobra pivnina — stotak! Nesrečnica, kaj si napravila! Pri tej revni vdovi bi se dobivali stotaki za pivnino! Oh, odpustite mi, on je že takšen....

Vdova je uganila, da je to jeden od onih stotakov, ki ju je našla pod pladnikom.

"Pomiri se, žena, daj mi denar, da ga spravim; ta gospod kmalu zopet pride."

"Samo, da bi na me ne letel sum — ker moj mož....!"

Ko je starka odšla, je padla Bijankovičeva na kolena pri naslonjaču.

"Moj Bog, revna starka vrača stotak, jaz pa sem namenjena sprejeti takó strašen, strašen dar!"

Kakšen je bil ta dar, to je spoznala takoj drugi dan. Črnošinski je plačal vse, kar je bil dolžan njen rajni mož in česar ni mogel plačati radi svoje nagle smrti. Z jedno besedo, umil je madež z Bijankovičevega imena ter s tem pomiril vdovi dušo.

III.

"Mati, draga mati!" je klicala Marica, prihitevši v sobo. "Srečala sem onega gospoda, ki je bil pred mescem pri nas; prav on je bil. Šel je s sodnikom in drugimi gospodi. Takó so se mu uklanjali, da je bilo že res smešno. Vsi okrog njega, a on v sredi kakor kralj, kakor star, važen kralj. Zasmejala se je ter kazala, kakó se je uklanjal

Hi koncu se povemo, da za preklic podpisa, danega znanim odposlancem deželnega odbora, zahteva kratka izjava, poslana na deželni odbor. O preklicih naj se obvesti tudi naše uredništvo, radi kontrole.

Dopisi.

V Gorici, dne 27. julija 1900. (Tutti frutti). — Prečastni Korlek so silno goreč gospod za "čast božjo" in za katoliško življenje po naukih "Prim. Lista". Tudi zadnji so bili v Gorici, ko je sklical dr. Joze Pavlica vse člane konsorcija, da so privolili v poroko "Prismoj. Lista" s krščansko devico "Norico". Korlek so bili svoj čas velik "častivec" dr. Mahnič in njegove stare "Soče", pozneje pa "Prim. Lista", zato pa strasten nasprotnik liberalne "Soče", katero so preganjali z vso gorečnostjo v fanatizmu zbesnelega steklinoviča. — Ubogo ljudstvo pa je imelo v njem uzor vsega, česar se ne sme delati! Kako so popravljali cerkev, nabavili nove zvonove, kako "po svoji razsodnosti" delili cesarjevo podporo siromakom, kako so ravnali z očetom in materjo (katero so s posvečeno nogo brenili iz farovža, da se jej je krilo raztrgalo v naglo zaloputnjah vratih), kako so zmerjali župljane v cerkvi itd. itd., utegnem povedati o priliki, ker gradiva je za tragikomičen roman, desetkrat obsežniši nego znani "Izgubljeni Bog".

Za danes le povem, da se g. Korlek strašno radi pohušujejo. Ob birmi niso hoteli dovoliti za krstnega kuma moža, ki ni mogel dokazati, da je opravičil velikončno spoved. Nad "Sočo" pa se strašno spoddikajo. Pred kratkim se jim je posrečil lov na jeden iztis "Soče", katero so vtaknili v pasico "Norice" ter jo poslali tako "Retour", napisavši nekaj impertinentnih opazk, zlorabe tako pošto na kaznjiv način, da so si spasili svojo plemenito žolč in dali duška užaljeni katoliški duši.

Drugače so pa jako "lušten gaspud", ki se prav nič ne ženirajo postrežljive Putifarke. "Fajn" punče je to; sami so je si osebno izbirat na dekliski trg na Beneškem. — Nič se niso ženirali pogostih prememb v domaći kuhinji, niti tega ne, da je hodila cele noči

notar, kako zopet debeli župnik. »On pa se je držal takó, pri teh besedah je naredila resnobno lice, razprostrla rokó ter zrla ošabno okrog. »Popolnoma drugačen Slovek. Toda jaz sem ga spoznala po osiveli bradi. On je bil, on.«

Bijankovičeva je zabolelo srce. Vedela je, da pride. Krasni darovi, katere je poslal materi in hčerki, so bili zaprti v predalniku. Z njimi vred je Bijankovičeva sprejela navdušeno pismo Črnošinskega.

Ni, kaj še več? S kako lahkomišljenostjo vendar govoriš o važnih ljudeh! On je dober znanec, naš prijatelj. Nemara še pride k nam!

Ni, takrat moramo že kupiti nekaj več sladkorja, je resnobno omenila Marica.

"Bodi vsaj nekoliko bolj pametna, saj že nisi več otrok...."

"To mi je trdila tudi učiteljica...."

"Nisi več otrok. Bodi pametna, Marica. Gospod Črnošinski opravlja kaj važno službeno dolžnost. Bil je prijatelj tvojega očeta, — z jedno besedo...."

Dalje ni mogla govoriti, dasi jo je Črnošinski prosil v pismu, naj bi pripravila hčer na njegov dohod....

"Čuj, Marica. Ti nisi več otrok, pravim še enkrat. Pomisli vendar, kaj bi bilo, ko bi ti jaz umrla. Marica...."

Zopet ji zamre beseda. Marica pa široko odpre svoje itak velike in vlažne oči.

"Kaj pomeni to, mati? Aha, že

v farovž pomagat se sosedova Katrica. Sam župan je videval v adventu, da je Katrica prišla "od dela" v farovžu tik pred zornicami, katere so opraviči potem gospod Korle v vsej pobožnosti. — Toda na tej šmentani Katrici so se kmalu potem pokazala sumljiva znamenja, da se je spolnila žalostna istina tiste narodne poskočnice:

Ti pobit presnet,
Kaj si storil deklet',
K' ma krilce prekratko
In.....napet!?

Zato so jo poslali "menjat dobre luft" v Trst in jej pridobili se tolažnico, s katero so dopisovali o vseh važnejših premembah na Katrici.

Pisali so n. pr. to pismo:

Lepo Vas prosim, da bi osebno pogledala h Katrici in da bi jo potolažila kakor veste in znate. Kaj se toliko žene in žaluje. Saj ni ne prva ne zadnja. Jaz pa sem ji že večkrat povedal, da za otroka sem zmiraj pripravljen. Samo naj gleda, da ga živega in zdravega na svet pripravi. Zato naj se dobro varuje vsake žalosti in cagovanja. Saj ni še umrl stari Bog. In jaz hočem ostati mot.

Ji bom še pisal. Pozdravite jo v mojem imenu in dajte ji pet goldinarjev za prvo silo. Drugih pet goldinarjev Vam pošilja Franca na dolg.

Recite ji, naj pa le tam ostane, če mislite, da je boljše. Naročite ji, naj mi kaj piše kako in kaj.

Jaz se le bojim, da ne pojde po sreči, ker je toliko žalovala. Naj skrbi tudi za svoje zdravje.

Pišite tudi Vi v tej zadevi. Srčno vse — zlasti Vas in njo pozdravljam.

Uboga Katrica torej ni bila ne prva ne zadnja! Resnico je govoril, kakor morda še nikoli prej! In stari Bog se ni umrl! Gotovo bo Korletu pomagal, da mu v podobnih slučajih ne bo treba pošiljati le po "5 gld. za prvo silo".

Ali Katrino krilce je bilo čedalje krajše in častiti g. Korle so dobili nekega dne iz Trsta od njene tolažnice "veselo novico", da je zacvilila Katrice prvi siliček. In srečni Korlek so takoj sedli in napisali to-le pisemce:

vem, že vem! Za to tako skrivate ključ od predalnika. Čevljarka je bajó videla tkanino za obleko, videla brokat. Mati, kaj je to? Že davno mi mrzi, da nekaj skrivate pred menoj. Kaj je to?

"Da, skrivala sem pred teboj, skrivala...."

Marica poklekne na kolena ter položi svojo glavico na materino krilo.

"Toda, draga mati, čemu me takó kaznujete? Saj vendar nisem več otrok; zdi se mi, da sem že odrasla deklica. Toda priznavam, da sem tudi jaz nekaj skrivala pred vami. Slišala sem nekaj od sosedov, toda nisem vam tega povedala, ker sem se bala. Kako govoriti, ko pa vi le molčite! Zdi se mi, kakor bi se tudi vi nečesa bali. — Na to je z žarom in nežno ljubeznijo jela poljubovati materji roke, kar se ni prav strinjalo z njeno živo in nekoliko svojeglavno naravo.

"Ne, mati, ne vznemirjajte se, jaz nisem več otrok. Meni se je v poslednjem letu marsikaj zjasnilo, kar mi je bilo poprej tajno. Poprej nisem čutila, kakó bolesta je revščina; vi mi niste dali tega čutiti, izmučena mati! Oh, kako vrli ste...." In začela jo je božkati po licu. "Verjemite mi, gospa učiteljica, ki vas ljubi, kakor rodno sestro, tudi ta pravi, kakó ste razcveteli in omladeli. Tudi sosede si šepetajo to. Oh, moja draga mati!"

(Dalje pride).

— 17 —

Pomladni mráz.

Novela Svetozara Hurbana Vojanskega.

Iz zbirke prvega Podravci.

—*—

(Dalje).

"Odpustite-li revni vdovi?" je dejala ter proseče pogledala uradnikovo lice. Videla je, da je to lice sicer hlečno, toda dobrasrčno, vzbujajoče zaupljivost. "Kaj bi ga moglo vabiti k nam, beračem? Mar dobiček? Mar sebičnost? K nam takó bednim, ničemnim?" Težavno je bilo domisliti si kaj slabega. A ta kes! Ta dušni mir, to potrpeljivo prenašanje vsega, česar ga je obdolžila! Črnošinski je zapustil revno vdovino stanovanje; ona se je zjokala po njegovem odhodu, pa se zopet razvedrila ter se vglabolila v topo, nemo zamišljenost.

"Blagorodna gospa!" je klicala starka-postrežnica, prihitevši na vso sapo v hišo, »ta velmožni gospod mi je stisnil v roko stotak. Gotovo se je zmotil.... hotel mi je dati goldinar. Za Boga, gospa, prosim vas, ne daj mu ga ter opravčite me, ker se bojim. Znali bi me celó zasledovati. Mili Bog, toliko denarja! Ne bila bi niti opazila, toda moj mož mi pravi: Čuvaj se nastavljenosti! Da bi bila to, pravi, pivnina!

Draga prijateljica!
Vase pismo me je tako vzdignilo, da sem se kar odpravljala od doma vsled radovednosti. Hvala Vam lepa, da toliko skrbite. Le zopet moram se Vam priporočiti zavoljo pohujšanja. Saj se že zmenamo, če Bog hoče. Prosim Vas, poskrbite vse potrebno. Ker ste bila zraven pri začetku, bodite še pri koncu. Želim, da bi se krstili: Karol, Stanislav, Frančišek. Imena naj ima tri. Ključ naj se pa z drugim imenom Stanislav ali krajše „Stanko“; ker je bil rojen na 7/5 ali na god sv. Stanislava. Vse prav lepo pozdravljam, zlasti sinka, Katro in Vas!

Raca na vodi! To so bili oče Korlek „radovedni“; tako je namreč „Bog hotel“; udani so vedno „v božjo voljo“. In tako je bila tudi volja božja, da je dobil sinček tri imena: Karleček, Stanko in Francek! Toda klicati se ne sme — Karleček, marveč Stanko! Takó je hotel Bog, in pa — sretni oče Korlek, ki je prav lepo pozdravil „zlasti sinka....“

Ali lepa historija se plete dalje. Katrica in sinček nista mogla ostati v Trstu, ko pa oče Korlek tako malo grošev pošilja; „božja volja“ je namreč hotela, da so imeli oče Korlek isti čas še drugod prav sitnih stroškov, o čemer povem več o priliki. Zato se je Katrica odpravljala domov, da oče Korlek nasiti svojo..... radovednost. Predno pa je šla na pot, so pisali radovedni oče Korlek to-le pisemce:

Pred 8 dnevi je porodila Fiksova nevesta fanta: Tona.

Denar sem poslal na Edvarda. Je ravno sedemnajset goldinarjev.

Če pride res v saboto, naj hitro komu piše, da ne bo hodila sama iz B... po noči. V farovž naj ne hodi nič — zavoljo ljudi — ampak takrat, ko pride po ženitovanjska pisma, lahko se od mene posloví.

Je treba namreč pri teh njenih besedah ostati, da ga ima z nekim iz Leobna in da se v kratkem poroči. Naj bo toraj trdna in stanovitna.

Lepo pozdrav. vse.

In Katrica je prišla. „Zavoljo ljudi“ ni šla nič v farovž, a oče Korle so pri neki priliki vsejedno zadostili svoji radovednosti.... Ali prišla je Katrica vendarle v farovž? „Srečna nevesta“ — katero je poslal v Trst le „pobič presnet“ iz Leobna!!! — je prišla po ženitovanjska pisma, in takrat jo je oče Korlek zadnjikrat „potroštal“ in jo „pokregal“ radi — prekratkega krilca, katero jej je kupil „nekdo iz Leobna“. Katrica je res ostala „pri teh njenih besedah“, bila je „trdna in stanovitna“, in „nekdo iz Leobna“ jo je odpeljal presrečnemu Korletu izpred oči, „zlobni jeziki“ pa so dobili s tem zaslužen brco. Znati je treba!

Iz Št. Andreža, dne 26. julija. — V predznanji št. cenj. „Soče“ smo čitali, kako neki dopisnik, kateri bi pač moral nekoliko ozira imeti, da se pod svoj dopis podpiše, ako na tak način napada našega g. župana in „Bralno in pevsko društvo“. Koliko neresničnega je povedal, naj razsodi cenjeni čitatelji sami.

Gosp. dopisnik iz Št. Andreža je v 85. št. cenj. „Soče“ povedal neresnico, ko je trdil, da hoče naš g. župan postati sam svoj gospod v naši občini, kateremu se mora vse uklanjati, kajti naš župan se vselej posvetojuje zakonito s svojimi gg. podžupani o vsaki zadevi.

Nadalje ni res, kakor trdi g. dopisnik o g. županu, da je nakupil 3 hl. vina za „likof“, ko so pokrili novo cerkev. Res pa je, da je naš g. župan po sklepu seje stavbenega odseka vkupil 2 hl. in 25 l. vina, in da so zidarji še taisto v ponedeljek, to je 25. junija, pri delu pili, katero je ostalo na dan „likofa“ dne 23. junija. Kar se pa v krčmi tiče, je imel „likof“ stavbeni odsek. Res je tudi, da g. župan je vkupil umetne ognje, pa šele potem, ko so pri seji sklenili. Ni tudi res, da je naš g. župan prepeval in budil ljudi iz spanja ob 1. in pol uri po polnoči pred novo cerkvijo.

Prosim, g. dopisnik, ako tako mislite, da, kadar je naš župan v krčmi, da je policijski red uničen, je bolje, da se v njega držite in ne razsajate, da ne pridele pod puško in bajoneto! Spomnite se!!

Dne 24. pr. m. se je resnično tombola izvršila, pa ne ravno po dopisu g. dopisnika ampak tako: „Bralno in pevsko društvo“ v Št. Andrežu je naprosilo županstvo, da bi

mu dovolilo vložiti oder pred zidanjem nove cerkve, in županstvo je taisto takoj odobrilo, pa društvo zaradi primankljaja narodne slovenske godbe je postavilo oder potem na dvorišče g. Jožefa Nanuta.

Župan je izvolil tudi dva svoja podžupana, da bosta pri komisiji tombole. Šele na prošnjo g. predsednika in g. komisarja je stopil tudi župan na oder.

Vi pravite tudi, da navadno prvo nedeljo po cerkvenem shodu so imeli vedno fantje ples. Prosim vas: v „Bralnem in pevskem društvu“ je 35 fantov, prav sposobnih, ki ne razsajajo in kričijo po krčmah, kakor taisti, ki so razsajali pri prvem g. podžupanu Molarju proti našemu županu. Ali je taisto pametnejše, vas vprašam, g. dopisnik? Tudi so morali vbogi starši skoraj pri vsakem plesu dokladati po več gl., lani celo po 30 gl., pri društvu pa ni tako, plačali so stalni udje samo 1. K, zdaj pa pomislite, Vi! Enkrat smo imeli župana pa po njegovi smrti njegovega namestnika, da je moralo društvo plačati, ako je hotelo „melj“ ples proti vstopnini 1. gl., 30 gl. v občinsko denarnico: tako bi vam slo po volji! Potem hočete podpirati društvo, Vi, ne vem kako!

Zdaj pa je dovolil župan javni ples društvu, da si nekoliko opomore in društvo si je pri tem plesu res že za 70 gl. opomoglo!

Vi pravite tudi, da je društvo plesalo na „laški takt“. To je pa res, da so vzeli godbo iz Gradišča, to je pametne Lahe. Ali vam bi bilo bolj po volji, da bi fantje najeli goriskih renegatov. Vidite, kako nespametno pišete, da je g. župan fantom ples dovolil, in z njimi pil na njih račun, zakaj pa niso fantje plesu držali? Bodite previdnejši, kakšen narodnjak ste vi? Mi se nekaj podpiramo društvo, ali vi je hočete pa zatreti, kaj ne, g. dopisnik? Še to vam povem, ker ste že vi omenil, da g. prvi podžupan Molar nima pri dovoljenju plesa nič ukazati, to ukazuje sam župan, da veste. Toliko v obrambo našega župana in „Bralnega in pevskega društva“. Končno svetujem vam, g. dopisnik, da si dobro zapomnite te besede: Ne letajte visoko v zrak, da nizko ne padete, in ne povsujte se, da Vas ne ponižajo!

St. Andrežan.

Opomba uredništva. „Da se pravi glas spozna, treba čuti dva zvona“. Držeč se tega pregovora priobčujemo dopis z dostavkom, da sedaj menda je pojasnjena vsa reč, kolikor tiče v javnost. Slišali so se glasovi z obeh strani, zato bodi dovolj polemike za sedaj. Mladi g. župan pa je mogel razvideti iz prejšnjih 2 dopisov, da ima veliko občanov proti sebi radi svojega nastopanja, kar naj si torej vzame na znanje, ter si potem uravna svoje delovanje tako, da protiglasovi prenehajo!

Z Bolškega, dne 26. julija 1990. — V onem času, ko se je „vrglo“ gosp. viteza dr. Jos. Tonkli-ja iz poslaniške zbornice na Dunaju, so se obljubljala našemu ljudstvu nebesa. — Pričakovali smo, da bode novi poslanec delal v blagor in prospeh naše siromašne gorenje s oške doline. A varali smo se močno! Novi kandidat za državni zbor nam je obljubljaj mnogo, a storil ničesar za nas, četudi sedi že devet let v državnozbornski palači na Dunaju. Za predelsko železnico, s katero bi bilo pomagano patrijotičnemu bolškemu prebivalstvu iz revščine, sta se naša gosp. državna poslanca jako malo brigala; vse drugače znajo postopati poslanci drugih dežel! Brez najmanjšega odpora sta dopustila, da se bode gradila bohinjska proga, ki bode stala kopico milijonov več in bode v vsakem obziru neugodnejša.

Naše mnenje je, da bi bil gosp. vitez dr. Josip Tonkli za nas prav gotovo toliko storil kakor naša sedanja zastopnika*), ako ne kaj več!

Ali mislite naša sedanja zastopnika, da bode naše ljudstvo prihodnjč še take poslance v državni zbor pošiljalo?

Dolžnost naših poslancev pa je, da nam vsaj poročata v svojem delovanju, kaj ne? Kje sta „poda tako dolgo? Radi bi ju vendar videli in slišali!!

Sv. molja, dne 25. julija. — Dne 24. t. m. je občasila našo vas že dolgo pričakovana komisija za trasni pregled železnice I. vrste Jesenice-Gorica.

Ta dan, si bodete mislili, je bil za Sv. Lucijo praznik, kakor je povsod ob takih prilikah navada, a motite se zelo!

*) Torej — nič? Več — kot, nič? Uredn.

Vas ni kazala prazničnega lica, zastave nisi opazil nobene, niti one na drogu sredi trga ne. Tudi nisi slišal običajnega streljanja, niti strelštevstvo ni bilo navzoče pri prihodu komisije. Vse je popraševalo, kako to? Je li morda svetolucijsko županstvo nasprotno grajenju železnice skozi vas ali kaj?

Odgovarjalo se nam je, da župan nima časa, vkvarjati se s komisijo, ker mora travo kositi!

Župan in županski urad nista namreč pri Sv. Luciji, ampak po zadnji volitvi v „Grmih“ na skrajni periferiji občine izven vasi in prometnih cest.

Upali smo, da bode novo županstvo nastopalo res v narodno-naprednem duhu, kakor je pred meseci v tem listu obljubilo, a zastoj: kaže se prav nazadnjasko. Pa saj se ni čuditi, kjer imajo „črni“ opravka, je tudi delo nazadnjasko — ničevó!

Gospod župan bi bil lahko za ta dan pustil koso in grablje ter se potrudil iz „Grmov“, zastopat naše županstvo, kakor se tiče, in pokazat pred komisijo, da zna nastopati tudi kje drugje, ne le pri „babjih kvantah“.

Ker smo že pri tem, ne moremo si kaj, da ne bi izrekli gospodu županu zaslužen zahvalo, ker nas je tako uspešno zastopal pri cenzitvi skode, storjene po toči, tako da bodemo morali plačevati zemljišni davek popolnoma, dasi nam je toča polovico pridelkov uničila.

Ubogi kmet! Še tisti, katerega si izvolil, da te zastopa, se ne potruži toliko, da bi te zagovarjal in ti bremena lajšal. Tukaj je vidna malobrižnost našega župana iz „Grmov“.

Radovedni smo tudi, kam se porablja jo naklade v delu, katere se vsako leto nalaga davkoplačevalcem, da imamo vsa občinska pota v takem stanu, da je v nevarnosti človek in živina, katera po njih hodi, in to ravno sedaj, ko jih najbolj rabimo.

Iz Gorenje Trobuše, dne 25. julija. — V nedeljo smo imeli v naši gorski občini cerkveni shod. Kakor vsako leto, tako tudi letos, je propovedoval na omenjeni dan drugi gospod nunc. Letos smo imeli čast, poslušati gospoda župnika iz Čepovana. Govor prečastitega gospoda je bil zelo zanimiv in krasen, samo to nas je speкло, ko smo v sredini in na koncu njegovega govora morali poslušati nekoliko politike, kar se zdi našim gospodom nuncem menda prepotrebno, da v strogo cerkveni govor morajo prinešati tudi nekoliko politiske zabele!

Govoril je o protiverskih časnikih med nami. Mi protestujemo proti temu, da nam gospod župnik propoveduje o tem, ko ima sam v svoji občini več „Primorcev“ in „Soč“, na katera časnika je cikal. Torej g. župnik, pa brez zamere: le pred svojim pragom, potem se le pogledite, ali je drugi čist!! Pa menda gospod si ne upa pri Čepovancih veliko opraviti, zato raje molči v Čepovanu!

Občinar.

Domače in razne novice.

Cesar v Gorici. — Goriski mestni zastop je določil v včerajšnji seji 10.000 K v svrhu slavnostnih priprav ob prihodu našega cesarja v Gorico. Sestavili so slavnostni odbor 26 udov.

Pregledovanje železniške črte: Podbrdo-Gorica. — Svoje delovanje je pričela že v prejšnjih številkah označena komisija Podbrdom, kjer so bili zbrani občinski zastopniki s Podbrda, z Grahovega in iz Cerknega. Zastopniki Podbrda so bili zadovoljni s črto, kakor je določena, zastopniki z Grahovega so zahtevali, da postaja naj bi stala „v Logu“ ali pa „pri Grahovski cerkvi“, Cerkljani pa so želeli železniško zvezo med Grahovem in Cerknem, ako bi to ne bilo mogoče, pa naj bi se napravila direktna cestna zveza med tema dvema krajema.

Oglasilo se je pri pregledovanju pač še nekaj drugih občin, ali le z majhnimi zahtevami, drugače pa so pozdravljale vse občine z navdušenjem železniško črto ter izražale upanje, da skoro pride do grajenja te železnice.

Zastopnik vojnega ministerstva je stavil na zapisnik željo, da bi se spremenil načrt v toliko, da bi se držala železnica vedno na levem bregu Soče. Deželni odbor je zastopal dr. Marani, ki se je pridružil mnenju večine občin po Soski dolini, kateri ugaja načrt, kakor je sestavljen, ter se je stavilo to tudi v zapisnik.

S komisijo v Gorico so dospeli tudi zastopniki Kranjske pri tem železniskem vprašanju, kateri so skupno s komisijo potem podpisali kopetni zapisnik.

Kasalska sodnija na Dunaju se bo bavila dne 21. sept. t. l. z obsodbo, katero

je bila izrekla goriška porota nad Ivanom Sfiligujem iz Fojane in nad Antonom Battistuto iz Krmina, in katera se je glasila na smrt na vislice radi umora Ivana Benda dne 3. dec. lanskega leta.

Najbrže se obsodba spremeni v kazen na dosmrtno ječo.

Kardinalov davek. — Pobiranje nadaljuje. Tako čitamo v „Pr. l.“, da v tem mesecu so pobirali ta davek tudi v Biljani, kjer so nabrali 114 K 77 vin., kakor pravi poročevalec „za kardinalove namene“.

Kakošni so ti nameni, smo povedali že parkrat, ali ne bo odveč, ako ponovimo, da kardinal namerava sezidati semenišče, v katerem bo vzgajal fanatične duhovnike, take, kakor so na Kranjskem (tudi pri nas že ponekod), ki hočejo v svojem službenem okraju biti župani, učitelji, trgovci, krčmarji itd. ter v zadnji vrsti še le duhovniki! Tisti kardinalovi nameni stremé za tem, vzgojiti duhovnike, ki bodo znali držati ljudstvo pod seboj, da bodo oni absolutni gospodarji na vsako stran.

Kdor daje torej denar v „kardinalove namene“, tisti daje denar za sibo, katera bo njega ali pa njegove potomce še občutno tepla.

Dr. Jan. Ev. Krek — rešitelj Avstrije. „Pogrontal“ jo je! Ministerski predsednik dr. Körber se trudi in trudi ter premišluje kljub veliki poletni vročini, kako bi rešil Avstrijo, ki je zaslá v zagate vsled nedelavnosti državnega zbora. S svojimi jezikovnimi načrti poišče sedaj Čehe, sedaj Nemce, ali nikjeri ne dobiva željenega vspeha, marveč na obeh straneh zadeva ob tak odpor, da ne ve, kam in kako. V ministerstvu predelujejo tiste njegove načrte, da bi mogli z dovoljiti Čehe in Nemce, Čehom na Moravskem ponujajo vseučilišče, ako se odločijo češki poslanci za to, da pomagajo vladi do uveljavljenja Körberjevega jezikovnega načrta. Vsejih potrkajo na ministerska vrata tudi ponižni Slovenci in Hrvatje, da bi dobili kaj. Tudi te se odpravi navadno s sladkimi besedami in obljubami, ali zadovoljni le niso. Rusini se pritožujejo, Lahji, itl., s kratka: ni ga miru, in ubogi Körber ne ve, kako si pomagati, kakor tudi niso vedeli pred njim razni drugi, ki so sedeli na ministerskih stolicah.

Dr. Krek pa jo je „pogrontal“! Na shodu v Bolcu je rekel med drugim: „Ker je pa Avstrija raznonarodna, zato mora biti neka vez, nek duh, ki spaja narode v jedno. In samo vera, to je katoliška vera, ki je res vesoljna, torej za vse, in ne samo za ta ali oni narod, mora biti v Avstriji, da v zdržuje državo. Kakor hitro bi bila pa glavna, temeljna načela strankarska in ne splošna, nevesoljna, bi bila nepravilna, in državi pogubna, ali z drugo besedo, nekato-licanstvo, vera, ki ni vesoljna, ni mogoča v Avstriji, ako hoče ta, da obstane“.

Evo, pripomoček k rešitvi iz zagate! Namesto, da kujejo v ministerstvu jezikovne načrte in drugo, da se trudijo poslanci v boju za ravnopravnost itd. — namesto tega naj pošlje rajši Körber misijonarje po celi državi, da spreobrnejo vse slovanske in nemške protestante, žide in pravoslavne h katoliški veri, pa bo dobljena „vez, duh, ki spaja narode v jedno“! Evo, kadar se to zgodi, pa bo rešeno vse!...

Kako deluje ta „vez“, se vidi pri liskem ljudstvu slovenskem, katero obdelava v znamenju „vere“ najčrnejši klerikalci.

Le škoda, da o tako imenitnih shodih, kakor je bil oni v Bolcu, ne prihajajo poročila v širšo javnost politike, da bi mogli na merodajnih mestih uvaževati modre nasvete modrega svetopisemskega doktorja Janeza Evangelista! Zato pa svetujemo dr. Kreku, da se potruži sam do Körberja s svojim predlogom, plačilo mu ne izostane, Avstrija pa bo rešena potem, ko jo spreobrnejo razni c. kr. misijonarji!

Res imeniten načrt, prav vreden „pasjih dnevov“!

Spodili so ga. — Mlad kmetski fant Matevž Sorli iz Zabč je imel že dlje časa ljubavno razmerje s hčerjo nekega kmeta iz Polubinja. Starši in sorodniki dekličini so bili s Sorlijem zadovoljni; toda jako važno besedo so imeli pri tem tudi nekateri polubinski fantje, in ti niso bili kar nič veseli, ko se izvedeli, da jim hoče ugrabiti „tujec“ domačinko, katero bi prav za prav moral vzeti domač fant. Zato so se sklenili, maščevati se nad Sorlijem. 16. t. m. so izvedeli, da je pri svoji nevesti; takoj so vdrli v hišo in Sorlija krakomalo vrgli po stopnicah; pri padcu se je precej poškodoval. — Take ljubeznosti se navadno poplačajo pri sodnih lah in je omenjene fante tudi doletela sreča, la

bodo smeli gostiti se vsak po 3 mesece na državne stroške.

Na manevre odide tukajšnji pešpolk št. 47. prihodnji teden, to je prve dni meseca avgusta, in sicer na Kras, odkoder se raztegnejo vaje menda do Postojne. Manevri bodo trajali okoli jednega meseca, ker prve dni septembra se vrne vojaštvo že nazaj v Gorico, da bo tu že navzoče, predno pride cesar.

Pod vozom. — V sredo popoldne je prišel 11letni deček Karol Pavletičev iz St. Andreža pod voz tako, da mu je slo kolo čez levo nogo ter mu ranilo nevarno prste.

Zagnal se pod vlak. — V bližini postaje Miramar pri Trstu se je vrgel včeraj popoldne pod poštni vlak 25 letni zidar Anton Pertot iz Barkovele. Strojvodja je videl, kako se je zagnal proti vlakom, ali istega takoj ustaviti ni bilo mogoče, zgodilo se je to sele potem, ko je bil Pertot razmesarjen od vlakovih koles. Ta Pertot je imel za ljubico neko Karolino, katera v nedeljo ni hotela iti z njim v gostilno, marveč je šla rajši sama na Trstenik. Sodi se, da zavrnena ljubezen bi bila spravila 25-letnega moža pod vlakova kolesa!

Padel z drevesa. — 15 letni Karl Figlov iz Solkana je trgjal hruske. Kar je omahnil z jedno nogo na drevo ter padel na tla in se močno poškodoval na desni roki. Prenesli so ga v bolnišnico v Gorico.

Čitalnica v Brjah. — Dne 22. t. m. je imelo društvo „Čitalnica“ v Brjah občni zbor in volilo novim predsednikom g. Antona Pečenka, tamkajšnega požupana in posestnika. — Društvo dobro vspeva, a upati je, da se pod njegovim vodstvom še bolj oživi in okrepi. — V drugi polovici meseca avgusta t. l. priredi društvo veliko veselico v znanih velikih prostorih v Kasovljah, za kar se že zdaj pridno pripravlja in snuje.

Bralno društvo „Orel“ v Ročnju priredi na snežico, 5. dan avgusta t. l., sijajen ples na dvorišču g. Frana Kregava.

Peško društvo „Nabrežina“ naznanja: Ako se po pomoti ni poslalo kakemu društvu prijavnice za udeležitev razvija društvene zastave dne 8. in 9. septembra letos ter ako bi se isto društvo rado udeležilo slavnosti, naj blagovoli naznaniti to odboru društva.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici vabi k izrednemu občnemu zborovanju, ki bo v nedeljo 5. avgusta ob 3. uri popoldne v prostorih gosp. Lisjaka pri Kateriniju na Goriškem h. št. 2 z edino točko dnevnega reda: Prememba društvenih pravil (po zahtevi vlade).

Predsedništvo.

Peško-bralno društvo „Mirja“ pri Pobjegih poleg Kopra vabi na veselico s plesom, ki jo priredi pri Pobjegih v nedeljo dne 29. julija ob 5. uri popol. v prostorih „konsumnega društva“ s prijaznim sodelovanjem peškega društva „Zrinjski“ iz Dekani in „Svoboda“ iz Sv. Antona. Cisti dohodek je namenjen za nakup društvene zastave. Na dnevnem redu bo godba, petje, deklamacija, srečanje za 3 dobitke in ples.

Razgled po svetu.

K položaju. — Te dni je govoril predsednik avstrijske zbornice dr. Fuchs v Altenmarktu na Solnograškem. Priznal je, da Avstrija ni več nemška država, marveč zveza raznih narodnostij, nastala po svobodni združbi! — Povedal je lepo, samo kot predsednik v zbornici včasih pozablja na take resnice!

Konservativni del poljskega kluba je sklenil, pogajati se z novo s Čehi in češkim pleinstvom za obnovitev zveze, ki pa bi morala sloneti na trdnjejši podlagi nego dosedanja desnica. Jaworski se umakne menda res v gosposko zbornico, nakar se osnuje nova desnica, kako in pod kakim temeljem, ni znano. Vlač. se baje že boji take večine!!

Istraki deželni zbor. — V četrtek zvečer je bila tretja seja. Predsednik je priobčil sestavo posameznih odsekov ter se potem spominjal smrti vladnega komisarja in bivšega poslanca Elluschega. Nacrti zakonov o ustanovitvi pokojninskih zakonov za občinske uslužbence ter zakona o občinskih in deželnih nakladah na spirit in pivo so šli v politično - gospodarski odsek. Dr. Costantini je interpeloval deželni odbor glede na železnico Pazin-Motovun. Izvolili so člane v komisijo za obrtni davek ter prizivno komisijo za osebnodohodnino. Sprejeli so resolucijo, ki nalaga deželnemu odboru, izposlovati, da za nastavljanje orožnikov naj skrbi odsej država sama s potrebnimi troški.

Potem je bilo govora tudi o neki „patriotični dolžnosti“. Ravnatelj laskega gimnazija v Pazinu Mitis je prosil, da se mu ušteje v službena leta onih 12, v katerih je služboval v bližnjem kraljestvu. Ugodili so mu takoj, ker dr. Costantini je naglasal, da tako zahteva narodna dolžnost.

Dva slovanska grobova. — Kakor že zvano, je umrl 19. t. m. v Kotoru srbski pesnik Jovan Sundević, star 75 let. Rojen v Bosni je prišel se v otroških letih v Dalmacijo, kjer je odrasel in studiral. Postal je pravoslavni duhovnik, bil dija čas, profesor

na grško-pravoslavni bogoslovni v Zadru, ali njegovo gorečo rodoljubje, katero je kazal povsodi osebno ali v pesmih, je bilo vzrok, da je izgubil to službo. Bil je potem tajnik črnogorskega kneza Nikole. Kot tak je posredoval med Cetinjem in Beligradom, izposloval konkordat Črnogore v Rimu s papežem Levom XIII. Rimsko-katoliški Črnogorci imajo na temelju tega v svoji cerkvi bogoslužje v staro-slovenskem jeziku. Zadnja leta je živel v Kotoru, odkoder je prihajal pogostoma zlasti na Kranjsko, kjer so moža, kakor drugodi, v črni obleki z zlatovezeno črnogorsko cepico visoko spoštovali. Navdušen Slovan, mnogo časa nositelj ideje sporazumljenja med Hrvati in Srbi, in blag pesnik je legel s Sundevićem v grob....

Moravski Čehi so izgubili svojega voditelja dr. Jos. Tučka. Od mladih nog dalje je stal vedno v predvstah narodnega delovanja. Glavno pa je deloval v deželnem zboru in odboru, povsod poznat kot iskren Čeh ali jako koncilijanten, vsled česar baš je užival mnogo ugleda ter koristil največ narodni stvari. Umevno, da je zadel z njegovo smrtjo moravske Čeha znaten udarec!

K zaroki kralja Aleksandra. — Predvčerajšnjim dopoldne se je vršila s posredovanjem metropolitne slovesna zaroka srbskega kralja z gospo Drago Mašin. Značilno je, da je hotel imeti metropolit od kralja pred zaroko pisano potrdilo o vzrokih, ki so ga vodili pri tem njegovem sklepu. Ko je to dobil, je dal tudi on pismeno sporazumljenje, rekoč, da ne najde iz verskega stališa nobene ovire. Poroka se bo vršila prihodnjo nedeljo v dvorni kapeli, in sicer v najozjem krogu. Car Nikolaj je kralju Aleksandru potom svojega tamosnjega poslanika brzojavno čestital. — Kralj Aleksander ni prekal svojih porok v zvezi raznim pritiskom in raznim krizam. Vidi se, da se Aleksander slabega upliva svojega očeta čedalje bolj otreša, ter da začneja hoditi svoja pota. Srbski narod mu bo hvaležen, da si je izbral nevesto iz naroda in ni snubil pri vladarskih hišah, teravno njemu sovražni listi pišejo, da bi bila narodu vsaka druga ljubša, samo ne gospa Mašin. Toda ako je gospa Mašin s kraljem res v blagoslovljenem stanju, ravna kralj Aleksander le kot značaj in postojanec, ako jo vzame za ženo, in tega je vrla gospa Mašin, ki jo diči drugate vse lepe lastnosti, gotovo tudi vredna. — Ministerska kriza je rešena. Novo ministerstvo pod predsedstvom Aleksa Jovanovića je nevtiralno, ker so njega člani deloma zmerni liberalci, deloma zmerni radikali. Milanovo demisijo je sprejel hladno; ob enem je poslal na mejo dva častnika, ki naj bi razkralja Milana v slučaju, da bi hotel prestopiti srbsko mejo, opozorila, da Aleksander ne želi, da bi se njegov oče vrnil v Srbijo.

Razun političnih zločincov je pomilostil kralj Aleksander deloma tudi one radikale, ki so se udeležili direktno napada na razkralja Milana. Tako je Nikolaj Vojakoviću in Timiću, ki sta bila radi soudeležbe pri napadu obsojena na 20 let, odpustil 10 let, svečeniku Giuliju in stotniku Parčeviću je spremenil 20 letno jeto v 8 letni zapor. Kazen bivšega ministra Tavsanovića je znižana na 3 leta.

Pomilosteni politični „zločinci“ so se že vrnili v Belgrad. Poveljnik beligradske posadke se je odpovedal, ker ni hotel iti po ukazku Aleksandrovem na mejo, da bi ustavil razkralja Milana; tudi nekaj drugih častnikov, 37 po številu, je demisijoniralo. Ruski poslanik ima skoro vsaki dan dolga posvetovanja s kraljem in z ministri, kar se jako živo komentuje. — Milanovi pristasi so potrdili, ker se isti ni hotel vrniti; ako sedaj to tudi stori, ne opravi nič pri energičnem Aleksandru. — Pričakuje se v kratkem splošno pomilostenje tudi vseh tistih, ki so v zvezi z atentatom na Milana.

Vojna na Kitajskem. — O usodi tujcev v Pekingu se še vedno ne vé nič gotovega. Zadnje dni so od raznih strani dobajale ugodne vesti, češ, tuji poslanci so se živi, kitajska vlada jih ščiti, tudi so baje na polu v Tientsin. Toda večina je dvomila, da bi bilo vse res, kar so listi pisarili o tem — in dvomi se sedaj. Posebno v Bruslju, kjer se je verjelo tem vestem, so izgubili vsako upanje, da bi bili Evropejci v Pekingu še živi. Vedenje Li-Hung-Cinga vzbuja vedno večjo ogorčenost. — V Petrogradu se v političnih krogih kaj malo verjame vestem, da so tuji v Pekingu še živi. Je tudi mogoče, da so še živi, toda kitajska vlada jih je najbrže zaprla in jih bo imela za poroke. — Iz Colomba javljajo: Tukajšnje angleške oblasti so potrdile, da so se vsi Evropejci zatekli v angleško poslaniško poslopje, kjer se nahajajo še sedaj — oblegani od bokserjev in drugih čet. Kitajska vlada potrjuje, da je vse poslaniško osebje živo. Toda bati se je, da Kitajska vlada tujce, ako jih reši, obdrži kot poroke, ker misli, da bodo morale veljaviti pri diktiranju mirovnih pogojev oziroma se tudi na iste poroke. Vsi Evropejci, ki so naseljeni na Kitajskem, so baje od dotičnih konzulatov pozvani, da se zatečejo v Šangaj ali v Honkong. — Li-Hung-Cang se nahaja še v Šangaju; kakor se govori, so nekateri konzuli poslali s posredovanjem istega pekingjskih poslanikom sifrirane brzojavke. Ostalo bode toliko časa v Šangaju, dokler ne pride odgovor od strani poslanikov. V Kiangju so poslali 3000 mož pomoči, ker nameravajo baje Kitajci položiti v reko torpeda. Angloži so ogorčeni, ker je vojni zbor admiralov v

Taku povelil Rusom z večino glasov nadzorovanje železniške proge Tongku-Tientsin.

Tudi angleško časopisje jako rezko piše o tem, ker je prizadeta tudi Anglija s 3 milijon sterlingov. Iz vsega govori pač staro sovražstvo Angležev do Rusov, katerim sedaj grozno zavidajo, da igrajo pri kitajskih spletkah tako važno vlogo. — Rusko finančno ministerstvo je dobilo poročilo, da je mandžurska železnica popolnoma porušena od Kitajcev. Vsa železniska poslopja so zažgali, ves prevozni material pokvarili. Umorjeni ni nikdo; inženjerji in delavci so se rešili. Med Mukden-em in Siaojiang-om so napadli Kitajci ruske čete. Poveljnik Walewski in 10 mož je ubitih. Ta oddelek je imel vsaki dan hude praske s Kitajci, dokler jih ni vzel v varstvo koreanski častnik in koreanske oblasti.

Ladijo „Alenej“, ki je vkrcala oddelek vojaštva pod poveljstvom Servianoff-a, so Kitajci bombardovali. Ob enem so z ognji dajali znamenja, da je dospela ruska ladija. Kozaki poročnik je prihitel na ladijo, ter prosil pomoči. Na to je poveljnik Wroblewski izkrcal 2 stotnjiki mož, katere so pozdravili Kitajci s hudim ognjem iz pušk in topov. Toda Rusi so vzeli vse sovražnikove pozicije in mu postrelili 300 mož. V jutro 23. t. m. so bombardovali Kitajci Blagoveščensk, toda ne hudo. — Z ladije „Selenga“, ki je imela precejšen oddelek vojaštva in topov, so Rusi zažgali na raznih krajih mesti Sasejsk in Ajgun. Kozaki so prepodili Kitajce iz Nikolsk-a, Kuprijanovska in Strowček-a.

Veliko ogorčenost vzbuja vest, da je kitajski cesar, med tem ko je prosil predsednika francoske republike posredovanja, izdal ukaz na vse podkralje, s katerim se jim naroča, naj energično store vse, kar treba, da bo Kitajska pripravljena tako na defenzivo, kakor na ofenzivo. Kontrast med hinavsko prošnjo in tem ukazom in med istočasnimi velikanskimi bojnimi pripravami označuje popolnoma dvojno in hinavsko kitajsko politiko. Po tem novem dokazu kitajske hinavščine gineva tudi upanje, da so bila ugodna poročila o to pekingjskih tujcih resnična. — Tudi angleško cesarico Viktorijo je naprosil kitajski cesar za posredovanje, toda dobil je isti odgovor, kakor od držav, na katere se je že obrnil poprej.

V zadevi vrhovnega poveljništva je rekel neki kitajski poslanik, da se isto ne sme poveriti Japoncem, ker bi to sicer Kitajce jako razdražilo. Tudi bi morali Kitajci misliti, da ni nobena evropska država tako močna, kakor Japonska, vsled česar bi izgubili mnogo na ugledu. Iz zavzetja Tientsina se poroča, da so oropali zavezniki celo mesto. V državnih skladiščih so našli 600 ton (4 1000 kg.) srebra. — Vstaja se siri tudi po pokrajini Hupe. — Misijonski postaji v Hensienfu in Tu-Ciau so boksarji popolnoma podrli. Skoro vsi duhovniki in en škof so umrli med strašnimi mukami. — Iz Pariza javljajo, da je priobčil oficijozen list ukaz, s katerim se strogo prepoveduje izvoz orožja in streljiva iz cele Francoske na Kitajsko. — V Kalganu, 150 milj od Pekinga, so zarubili Kitajci zalogo čaja, v vrednosti 10 milijonov rubljev; isti je bil lastnina kitajskih trgovcev. — Rusija odposlje iz varšavskega okraja na Kitajsko 8 polkov in 6 baterij.

Sedaj se je poizvedelo, kako se je začelo klanje. Vstaja se je namreč pričela v Pekingu 15. junija, ko se je v katedrali ravno brala sv. maša. Redne čete in boksarji so obkolili cerkev, udri v njo in ubili 16 misijonarjev in 200 domačih kristijanov. — Priprave za prodiranje mejnarodnih čet proti Pekingu so končane. — Govori se, da so se izkrcali v Šangaj-Kuanu japonske čete, ter v nekem boju popolnoma premagale Kitajce. — Pri odhodu nemških čet iz Bremerhafena je imel nemški cesar zopet jako bojevit govor. — Prihodnji mesec odide 8000 nemških vojakov na Kitajsko; vkrcali se bodo na Reki.

O lakoti v Indiji. — Hamilton, angleški državni tajnik za indijske dežele, izjavlja, da je napravil potrebne korake, da dobi 3 milijone sterlingov posojila v pokritje izdatkov, povzročenih po razdelitvi podpor med ono prebivalstvo v Indiji, ki trpi vsled lakote. Hamilton upa, da bode izhajal s to svoto do konca oktobra.

Slovensko umetniško društvo je razposlalo slovenskim slikarjem, kiparjem in arhitektom, ki so člani društva, to-le obvestilo: Odbor Vam naznanja, da se otvori I. slovenska umetniška razstava 15. septembra t. l. Zadnji dan, da katerega morajo dospeti umetnine v Ljubljano, je 1. september. Blagovolite nam naznaniti vsaj do 15. avgusta: a) svoje ime in stanovanje, b) število svojih umotvorov, c) kakšni so (slikar: ali so risbe: oljnat ali akvarelne; — kipar: ali so iz kamna, mavca ali iz druge tvarine), d) v umotvorov (pri slikah: kolik je obseg z okvirjem vred; — pri kipih: kolika je višina kipa in obseg podstavka); e) kolika je kupna vrednost, f) naslov umetnine. Podatke od a) do f) blagovolite priložiti tudi se odposiljati v sicer: 1. na listu, ki bodi prilepljen na dno zaboja, 2. na listu, ki bodi pritrjen na delu samem. Vse pošiljave posreduje za razstavo g. spediter R. Ranzinger v Ljubljani, Dunajska cesta. Voznino in spediterja do zastavine dvorane v „Mestnem domu“ plača vsak umetnik sam. Društvo plača za umet-

nine, katere je jury sprejela kot dobre, vozino in spediterja nazaj ter zavarovalnino. Za skodo med vožnjo tja in nazaj društvo ni odgovorno. Priporoča se, da naj se zapirajo zaboji z vijaki. Ne frankovanih pošiljatev odbor ne sprejme. Razstava bo trajala mesec dni. Kandidati za jury so na predlog ljubljanskih umetnikov ti gospodje: Ferdo Vesel, slikar, Maks Fabiani, arhitekt, Ivan Franke, profesor, Celestin Mis, profesor in Ivan Zajc, kipar. Namestnik: Matej Strnen, slikar. Te kandidate priporoča odbor; morate pa voliti tudi kakega drugega društvenega člana. Blagovolite odboru svoje glasovanje sporočiti čim preje, ali če možno ne mudo ma.

Raznotero. — Mednarodni dijaški seštanek se bo vršil v Parizu od 4. do 14. avgusta. Udeležé se ga tudi češki dijači. — Dopolnilna volitev za dalmatinski deželni zbor radi smrti posl. Bulata je napisana na dan 9. septembra t. l. — Slavnost, kakor jo je določil „Sokol“ v Celju za dan 15. avg. v proslavo svoje 10-letnice, je prepovedalo kratko malo okr. glavarstvo, potem ko je jednako storilo poprej celjsko županstvo. Vedno po starem proti Slovincem v prilog Nemcem! — V Mali vasi v kočevskem okraju na Kranjskem je nastal požar, ki je upepelil 22 poslopij. — Poljski pesnik Sienkiewicz bo obhajal jeseni 25-letnico pisateljevanja. Čestilci mu poklonijo grajskemu Oblegorek na ruskem Poljskem, kjer je bil sedež njegove rodbine. — V Panami je buknila revolucija. Iz Washingtona posljejo tje vojno ladijo. — V papirnici v Grateinu je nastal v četrtek po noči ogenj, ki je upepelil tovarno. Škode je okoli 320.000 K; mnogo ljudi je brez dela. Vzrok požara: napaka pri električni razsvetljavi.

Narodno gospodarstvo.

Popravljanje poselskega reda. — Kakor poročajo časopisi, zbirajo v notranjem ministerstvu najrazličnejši material v svrhu poprave poselskega reda. Baje bode material za kmalu zbran. In govori se celo, da popravljeni poselski red bo prva točka v delu drž. zbora, kadar se le-ta snide. — Zares je krvava potreba, uravnati poselski red, kajti po dosedanem redu je posel brez vsakega. In zato ljudje že notejo več služiti za posle. Kmet nas tarna, da ni dobili hlapca, ni dekle, v obče, da ni poslov in da je s posli velik kriz. O poselskem vprašanju v najnovšem času pišejo najrazličnejši gospodarski in pa v obče napredni časopisi. V glavnem se nasteva troje vzrokov nedostanka poslov: zastareli poselski red, nezadostno plačilo in slaba stanovanja. V „Českých hospodarských listech“, ki so glasilo čeških poljedelcev, se g. Bezdiček poteguje za posle ter pravi, da je poselski red potreben poprave, in da je skrajni čas, da se tudi popravi.

Konkurzi v letu 1899. — Kakor povzemamo iz statistike, izdane od juridičnega ministerstva, je bilo v minelem letu 2702 konkurzov, torej za 178 več nego leto popreje. Od teh konkurzov jih pripada 28 na trgovske družbe, 7 na izdelovalne in gospodarske družbe, t. z. zadruge, jeden pa na akcijsko družbo. Vsi ostali se pa tikajo trgovske obrti posameznih oseb, in sicer 894 mož, 180 žen. Vzrok konkurzom je bilo: 298 nedostajanje imetka, 165 nedostatek upnikov (!), 620 razdelitev trgovine in 38 prisiljenega poravnane. Na Primorskem je bilo 112 konkurzov. Najmanj jih je bilo pa na Koroškem, samo 10. — Te številke govore jasno, kakšno so socijalne trgovske razmere. Konkurzov je čedalje več. Kaj je vendar vzrok temu upadanju trgovine? Naše mnenje je to-le: trgovino se smatra za nekaj najlažjega, za nekaj, za kar je lahko vsakdo dober. Preveč je razširjeno mnenje, da je trgovska obrt ona, za katero se ni treba nič učiti. Vsled tega se tudi lotevajo trgovine ljudje, ki nimajo o trgovskih poslih prav nikakega pojma. Najčeste pa še tudi nič kapitala nimajo; in kaj je posledica trgovine človeka, ki nima niti trgovske izobrazbe niti kapitala za trgovino. Naravno je, da napove v kratkem konkurz. Tu bi se moralo reformovati trgovstvo in svoboda trgovine. Za trgovino je zahtevali izkaz sposobnosti! Trgovci naj se posteno uči določeno dobo let, potem naj zopet določeno dobo službuje kot pomočnik, da si pridobi ne le vsestranski pogled v trgovske posle, temveč da se priuči vsemu, kar je treba trgovcu. Seveda si ne delamo nobenih iluzij od izkaza sposobnosti, ali mislimo, da potem trgovina ne bode vsaj tako profanovana kot je sedaj.

V trgovini je pa še nekaj, kar jo mori in nič. To je nepoštenost. In kakor zahtevamo poštenost v politiki, v celem javnem in privatnem življenju, tako hočemo tudi v trgovini vseskozi poštenost. Nesolidnost v trgovini ni le nemoralna temveč tudi narodno gospodarsko škodljiva in za naše male razmere naravnost uničujoča. Zatorej je naše mnenje, da bodi trgovec pošten kakor napram svojem zalagatelju tako napram svojem konsumentu. Poštenost mu ne bo na škodo, temveč na korist, kajti imel bo vsled nje zaupanje na obeh straneh, torej povsod, kjer bo v trgovski dotiki. Lek za ozdravljanje bolnih trgovskih razmer naj bo ta-le: vsposobljenost za trgovske posle, primeren kapital in poštenost vseskozi.

Foulardovo svileni blago gl. 8-40

in vilje! — 14 metrov! — poštnine in carine prosto
Vzorci z obratno pošto; ravno tako črne, bele in
barvane „Hennebergove svile“ od 45 kr. do gl. 14-65 m.

G. Henneberg, tovarnar svile.

2) (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Gorici.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

prijetna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

hrških, dal
matinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.
Cene zmerno. Posrežba polna.

KISLA VODA LAJOS

je priznana najboljša in najzdravejša med
vsemi vodami te vrste. Ima v sebi inagnesije
več kot vsaka druga voda: na 1000 gramov
vode ima 31-61 gramov magnesije. (Mag-
nesija je pravo učinkujoče sredstvo).

Vdobja se v vseh lekarnah in
mirotilnicah. Jedinu zalogo za Go-
rico in okolico ima Ang. Fornizzi v
Gorici.

Na dek. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo
Na lvovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ - A,

v Pragi na Smihovu
(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic
po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporo-
čanih sprčil domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo-
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne
prosto. — 3

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sred. Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirsberškega in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadičce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjske. — Rožni venel. — Mašne
knjižice.

Mašna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi. 2 35-8

Velika hiša na prodaj

v Pevmi.

Ker leži poleg glavne ceste, je pri-
pravna za gostilno ali trgovino.
Poleg ima veliko dvorišče z vodnjakom,
lepo vreden vinograd in druga zem-
ljišča. — Ponudbe naj se pošiljajo na
naslov: Štefan Primožič, posestnik
v Pevmi h. št. 186.

Ugodna prilika.

Radi preselitve se proda v Komnu
za neverjetno nizko ceno dve ti-
kajoči se hiši, (jedna dvonadstropna, druga jed-
nonadstropna). Hiši ste bogato oblikirani, z
lepim dvoriščem, z dvema podzemeljskimi
kletmi, hlevom, žganjarnico, vodnjakom, z
razno kletarsko in gospodarsko opravo in
lepo vredenim vrtnom. Poleg tega se 10.437
m² velik, vzorno vreden vinograd, cepljen
na ameriški podlagi v rošok v 2. 3. in 4.
letu starosti. Hiši ste jako pripravi za obrt,
posebno pa za letovišnike, ter bi donasali z
ozirno na neverjetno skromno ceno, velik
letni dobiček.

Iz prijaznosti posreduje

Josip Štrekelj v Komnu.

Najboljše berilo in darilo je
vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, ka-
teri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega po-
trebnega da more sebe in drugo blažiti in prav oli-
kati), ter se dobi za predplačilo 1 gl. 50 kr., po
pošti 10 kr. več, a i proti poštnemu povzetju pri Jo-
žefu Valenčiču na Dunaju, III. Bez., Hauptstrasse
No 84, 3. Stge., II. Stk., Th. 38.

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar
ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in
čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana;
knjig je malo več.

Anton Makuc

mizarski mojster

v Solkanu hiš. št. 65.

Naznanja mizarskim mojstrom in osta-
lemu občinstvu, da ima

zalogo vsakovrstnega pohištva

(mobilije). Nadalje ima na prodaj gole
(lajste), korniče ter slične izdelke, ob-
kladke (remeš) domače in ameriške,
špečete, okraske, gole korniče, ele-
gantno rezljane (vtisnjene).

Vse po najnižjih cenah brez konkurence!

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsako-
vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrob-
nih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd.
vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje
točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo
S. el.) tiskarno črk na perilo. (P. v.)

Mizarska zadruga v Gorici

vpisana z omejenim jamstvom

vabi na I. redni občni zbor,

kateri bo

v nedeljo dne 5. avgusta 1900. ob
10. uri predpoludne v prostorih »Go-
riške čitalnice« s sledečim dnev. redom

1. Poročilo snovalnega odbora.
2. Volitev načelstva, nadzorstva in
namestnikov.
3. Ustanovitev služb. uradnikov.
4. Naprava cenika zadružne zaloge
in strojarne.
5. Nasveti in razgovor o strokovnih
zadevah.

Stajerska
ROGASKA
KISLA VODA Jemljejo Styria-vrelec
SVETOŠLAVNA.
Krepčevalna pijača. Neprekošana zdravilna voda.

VELIKA ZALOGA ŠIVALNIH STROJEV IN DVOKOLES SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

V zalogi imamo nad
100 šivalnih strojev vsa-
ke vrste na razpolago,
kakor za šivilje, k. ojače,
čevljarje in sedlarje, tudi
za umetno vezenje (Sti-
ckerei). Nahajajo se tudi
v zalogi dvokolesa prvih
tovarn kot avstrijskih in
inozemskih.

(Brez konkurence!)

Cene so od gl. 90 naprej.
Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!
Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

Glavno zastopstvo

Schielin & Müller

V TRSTU.

ulica Acquedotto št. 40.

Nikaka skrivnost ni več

da si vsakdo sam doma napravi brez vsake priprave in težave najfineje
likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za na-
pravit po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pol-
novoc, Češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, Čašnovec,
Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse,
Pilzenski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znamkah ali
po poštni nakaznici; po poštnem povzetju 10 kr. več.

Vsaki pošiljati pridenem navodilo, kako se napravi liker. Pre-
prodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina

Trst — Via Belvedere šte. 23.

Ustanovljena tvrdka leta 1886.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku šte. 5.

Tovarna nadplato Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in podplato

ter vseh potrebnih za čevljarje, različnega usnja za sedlarje,
knjigoveze, tapetarje itd.

Časna tovarna nadplato (Schuhobertheile),

jeremenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) družbe sv. Cirila

in Metoda v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah.

Ceniki na zahtevo zastoj in franko.

Izšel je ravnokar

II. zvezek „Svetovne knjižnice“

MARCO VISCONTI

zgodovinski roman.

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Gena: kron 2-40; po pošti 20 vin. več.

Razpošilja

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici

edino proti povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Na zahtevo pošilja

„Popis leposlovnih in drugih knjig“ lastne zaloge zastoj in franko.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gospodska ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbi dospelu novo sveže blagó
za spomlad in poletni čas, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden,
Kamgarn, Cheviot i. dr.

Krasna izbira volnenin, perkal, Battist, satin, »Voile de Laine«, Zephir i. dr.
za ženske obleke.

Priporoča izbornu perilo, bombažasto in cvrtnasto, katero prejema iz prvih
slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute,
bombažaste in cvrtnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh
barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovrtnike,
zapestnice, prsnike, ovrtnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi vzorce, poštnine proste.